

NOTES PER AL PROFESSORAT

2C. Refranys, frases fetes i dites

Amb aquesta activitat, l'alumnat...

- reflexionarà sobre la interrelació entre llengües i cultures;
- coneixerà altres cultures, llengües i maneres de pensar;
- prendrà consciència dels seu plurilingüisme i la seva interculturalitat, així com dels de les persones que ens envolten;
- prendrà consciència de la diversitat lingüística que hi pot haver fins i tot dins d'una mateixa llengua.

TEMPS
ESTIMAT

45 MIN

Com utilitzar aquest material

FASE 1	· Explica a l'alumnat que la llengua i la cultura tenen un vincle molt estret, cosa que resulta especialment evident en els refranys, les frases fetes i les dites. · Mostra'ls-en un exemple amb un refrany, frase feta o dita. · Demana'ls que pensin en algun refrany, frase feta o dita, en qualsevol llengua, de cara a la propera sessió. Anima'ls a parlar-ne amb algun membre de la família amb qui puguin pensar conjuntament en algun refrany, frase feta o dita que els agradi especialment o que facin servir sovint. També poden pensar en expressions que els agradin en altres llengües que parlin. Dona'ls una targeta perquè hi apuntin la informació següent: · El refrany, la frase feta o la dita, si és possible, en el sistema d'escriptura original i/o tenint en compte la pronunciació regional. No passa res si s'escriu tal com es pronuncia, sobretot si és d'una llengua amb un sistema d'escriptura diferent. · El significat del refrany, frase feta o dita. · L'origen (demana'ls que el busquin per Internet). · Una traducció paraula per paraula (en cas que el l'exemple que hagin buscat no sigui en una de les llengües vehiculars de l'aula). · Una expressió similar en català o altres llengües.	10'
FASE 2	· Opció 1: fes grups d'alumnat segons la llengua del refranys, frases fetes o dites que hagin buscat, per tal que els puguin compartir entre si. Per anar bé, cada grup hauria de tenir un nombre semblant d'alumnes. En cas que siguin grups amb refranys, frases fetes o dites en llengües diferents al català o castellà, l'alumnat pot comentar la traducció de les expressions i ajudar-se mútuament. · Opció 2: si la classe és molt homogènia o molt heterogènia, fes grups on puguin haver-hi refranys, frases fetes o dites en llengües diferents. · Demana a cada grup que esculli dues expressions per compartir amb la resta de la classe. Si són grups petits, també pots demanar-los que les comparteixin totes.	15'
FASE 3	· L'alumnat enganxa a la pissarra (o en algun lloc similar) les targetes amb les expressions que els agradaria compartir amb la resta de la classe. · Demana persones voluntàries per escollir una targeta i llegir en veu alta el refrany, frase feta o dita en l'idioma original i, si cal, també la traducció al català. · Aprofita això com a punt de partida per encetar un debat sobre el vincle entre la llengua i la cultura: · Hi ha refranys, frases fetes o dites similars en altres idiomes? · Què ens diu cada refrany, frase feta o dita sobre la cultura on es va originar?	20'

Suggeriments per a la preparació de l'activitat

- Per a la fase 1:
 - Imprimeix el full d'instruccions amb l'exemple. Si vols, pots afegir-n'hi un de teu.
 - Prepara targetes (per exemple, de mida A5) per a l'alumnat. També pots demanar-los que escriguin els seus exemples en un full de paper.
- Si la classe és majoritàriament monolingüe, pots preparar targetes amb refranys, frases fetes o dites en diferents idiomes i demanar l'alumnat que n'investigui els orígens i possibles traduccions, ja sigui a classe o de deures.
- Llegeix el segon capítol del manual *Inclusió, diversitat i comunicació entre cultures* disponible al web <https://webs.uab.cat/eylbid/manual-docents>, especialment l'apartat 2.3.2, per obtenir més informació sobre el vincle entre la llengua i la cultura i la manera com això es fa més evident en expressions idiomàtiques com són els refranys, les frases fetes i les dites.

Refranys, frases fetes i dites

Tens un refrany preferit? Ens encantaria escoltar-lo a la propera classe, on coneixerem diferents refranys, frases fetes i dites d'arreu del món. Pots demanar a un membre de la família que t'expliqui un refrany, frase feta o dita que li agradi o que faci servir amb freqüència. Pots escriure l'expressió en la llengua que vulguis, ja sigui la teva llengua materna o un altra que sàpigues parlar. Si esculls un refrany, una frase feta o una dita en una llengua amb un sistema d'escriptura diferent, pots escriure'l en caràcters llatins o en el sistema d'escriptura original de la llengua. També hauràs d'investigar una mica sobre l'origen de l'expressió que escullis. Si tries un refrany, una frase feta o una dita en una llengua diferent del català o el castellà, pensa si els teus companys l'entendran. En pots preparar una traducció? Hi ha alguna expressió en català o castellà que tingui un significat semblant? Fes un cop d'ull a l'exemple següent per si et pot inspirar.

Exemple:

- Proverbi grec: «**Τα μάτια σου δεκατέσσερα**»
- Significat: Anar amb molt de compte / estar alerta / estar amb els ulls ben oberts
- Origen: Sembla que prové de l'imperi bizantí, atès que els bizantins creien que algunes persones tenien el do de veure no només amb els ulls, sinó també altres parts del cos
- Traducció literal: (tenir) catorze ulls
- Refranys, frase feta o dita similar en català: «anar amb set ulls i set orelles», «ésser tot ulls»